

MØTEBOK FOR FYLKESLANDBRUKSSTYRET I TROMS

SAK: 61/04

Saksbehandler: Terje Dahl/Brynjar Jørgensen

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL NY LOV OM SKOGBRUK

Vedlegg:

- Høringsbrev av 04.12.2003 fra Landbruksdepartementet med vedlegg
- 2-siders sammendrag
- Kopi av høringsutkastet

Landbruksdepartementet har sendt ut forslag til ny Lov om skogbruk til høring. Fylkeslandbruksstyret er høringsinstans.

En ny lov om skogbruk blei varsla i St. meld. nr. 17 (1998-99) Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren (Skogmeldinga). Stortinget behandla Skogmeldinga våren 1999, og hadde da blant anna følgende merknad (se s. 19-20 i Innst. S. nr. 208 (1998-99)):

“Komiteen har merket seg at Regjeringen legger opp til å starte arbeidet med en ny skogbrukslov, med klare bestemmelser om et bærekraftig skogbruk og en langsiktig ressursforvaltning. Komiteen er enig i at de skogpolitiske utfordringene krever et moderne og funksjonelt juridisk rammeverk. Det er viktig at en ny skogbrukslov blir en næringslov hvor prinsippet om frihet under ansvar opprettholdes. Loven må også gi klare rammer for de miljøsyn som påhviler skogbruket, og som er en viktig del av den enkelte skogeiers forvalteransvar. Den nye skogbruksloven må også videreføre en skogadministrasjon på kommune- og fylkesnivå med en organisasjon og kompetanse som gjør det mulig å følge opp regelverket og de skogpolitiske mål på en god måte regionalt og lokalt.”

Lovforslaget er ei forenkling av gjeldende lov om skogbruk. Siktemålet med forslaget er å etablere et mer moderne og juridisk funksjonelt rammeverk for forvaltning av skogressursene. Forslag til ny lov om skogbruk har 22 paragrafer, mot 58 paragrafer i gjeldende skogbrukslov. To andre lover er samtidig foreslått oppheva og delvis innarbeida i det nye lovverket. Lovene som er foreslått oppheva er "Lov om husbruksskog av 9. juni 1939" og "Lov om avgift på skogsvirke til å fremme av fellestiltak i skogbruket av 9. november 1956". Forslaget til ny skoglov skal ha same grensedragning mot naturvernlovgivinga som gjeldende skoglov.

Det leggst opp til at det skal være skogbruksmyndigheter på kommune og fylkesnivå med landbruksdepartementet som øvste instans.

Departementet tar sikte på å fastsette ei miljøforskrift og ei forskrift om forynging av skog parallelt med iverksettinga av den nye loven. Landbrukdepartementet har bedt om innspill til disse forskriftene i denne høringa.

I lovforslaget er bestemmelser om omdisponering i skogbrukslovens § 50 foreslått fjernet fra den nye skogbruksloven, samtidig som det blir innarbeid i § 9 i jordlova.

I lovforslaget er det foreslått å endre navnet på "skogavgift" i gjeldende lov til "skogfond" i den nye loven. Det nye navnet "skogfond" er mer dekkende for ordninga, som er ei tvungen fondsavsetning.

I forslaget til ny lov er strafferamma innskjerpa, og den gir hjemmel for tvangsmulkt.

Lovforslaget gir også andre enn skogbruksmyndighetene mulighet til å melde inn brudd på skoglovens bestemmelser.

I det følgende vil Fylkesmannen gå gjennom lovforslaget og kommentere følgende paragrafer:

§ 1. Formålet med lova

I behandlinga av Skogmeldinga i 1999 sa Stortinget i merknadene at det var viktig at ein ny skogbrukslov blei ei næringslov. I forslaget til ny formålsparagraf blir næringsaspektet noe svakt. Formålet med loven må være å fremme ei langsiktig forvaltning av skogen, slik at langsiktig næringsvirksomhet kan baserast på skogressursene, samtidig som det tas omsyn til skogens betydning for miljøverdier, landskapet, friluftsliv, kulturverdier, jakt og fiske. Formålsparagrafen i gjeldende lov er god, og den er bra balansert i forholdet mellom den langsiktige forvaltningen av skogressursene og alle omsynene som skal tas. Den gjenspeiler meir skogbruket i praksis. Vi foreslår at den videreføres i en revidert form med en noe sterkere miljøprofil. Den nye formålsparagrafen bør uansett ha mer vektlegging av skogbruk som næring.

§ 2. Virkeområde for lova

Vi legger til grunn at loven omfatter all skogsmark, også de areal som produserer mindre 100 liter pr dekar.

I forhold til de rettigheter reindriftssamer har til trevirke og brensel, legger vi til grunn at det er snakk om utøvende reindriftssamer og allerede opparbeide rettigheter i et område.

§ 3. Skogbruksstyremakt

Vi ønsker å beholde skogoppsynet som navn på myndigheta etter loven. Dette er et innarbeida navn. Hva som legges i begrepet skogoppsyn, vil avgjøres av hva slags myndighet som leggest dit. Skogbruksstyremakt er et tungt begrep å bruke.

Lovforslaget er ikkje helt tydelig på hva for rolle kommunen har som skogbruksstyremakt. Gjeldende lov har et mer tydelig myndighetshierarki.

Lovforslaget følger ikke opp Stortingets merknad om organisering og kompetanse for skogbruksmyndighet på kommune- og fylkesnivå. Lovheimlet krav til skogbruksfaglig kompetanse er fjernet, samtidig som mer ansvar og myndighet er delegert til kommunene. Nødvendig skogfaglig kompetanse er ei forutsetning for å kunne følge opp regelverket og de skogpolitiske mål lokalt og regionalt. Nødvendig fagkompetanse i kommunene blir viktig

f.o.m. 2004, da mer myndighet over juridiske - og økonomiske virkemidler blir overført til kommunene.

Det er et betenkkelig at det stilles større krav til skogeiers kompetanse til å forvalte eiendommen sin, jfr. § 4, enn det stilles til kommunen som skal forvalte skogbruksloven.

§ 4. Skogeigar sitt forvaltaransvar

Det er positivt at prinsippet om frihet under ansvar videreføres. Bestemmelsen må også ivareta det langsiktige perspektivet til skogbruket. Det bør ikkje være slik at en skogeier kan hogge yngre produksjonsskog, på grunn av økonomiske omsyn/problem etter sitt eige forgodtbefinnende. Skogressursene på en eiendom er en del av en nasjonal ressurs, som må forvaltes langsiktig for å skape næringsvirksomhet og størst mulig verdiskaping.

I lovutkastet leggst det opp til at skogeier skal ha oversikt over miljøverdiene i egen skog. Skogeier bør ha ansvar for å ta omsyn til åpenbart kjente miljøverdier på sin eiendom. Det kan imidlertid være mange ulike oppfatninger om hva som skal ha status som miljøverdi, alt etter hvilke fagmiljø som uttaler seg. Dersom skogeier skal ta omsyn til miljøverdier ved tiltak i skogen, må det klart defineres hvordan miljøverdier det er snakk om. Det er mange ulike faginstitusjoner som sitter med forskjellige miljøregistreringer, noe som gjør at det vil være svært arbeidskrevende for skogeier, dersom han skal skaffe seg oversikt over alt som er registrert. Skogeieren bør uansett få kjennskap til de registreringer som gjøres på hans eiendom.

I høringsutkastet er egne miljøforskrifter drøfta.

Skogbruksloven og forskrifter gitt i medhold av den bør være slik at en skogeier som driver i tråd med disse, ivaretar miljøomsynet på ei forsvarlig måte. Det vil være bra om dette kan erstatte kostbare sertifiseringsordninger. Det bør arbeides for internasjonal aksept for dette.

§ 5. Skogregistrering og skogbruksplan

Informasjon om miljøverdier registrert under skogbruksplanlegging skal være offentlig tilgjengelig. Det kan imidlertid være miljøverdier som er best tjent med å ikkje være offentlig kjent. Det kan for eksempel være rovfuglreir og spillplasser for orrfugl/storfugl.

§ 6. Forynging og stell av skog

For å få ei tilfredsstillende forynging etter hogst av bartrær er det som oftest nødvendig å plante etter hogst. I Troms er det sjelden gode frøår for bartrær. Det siste gode frøåret for gran var i 1970, mens det har vært noen fleire brukbare frøår for furu. Ved naturlig forynging vil det dermed kunne ta svært lang tid før forynging er på plass, selv om det er satt igjen tilstrekkelig med frøtrær. Med bakgrunn i dette er det vanskelig å vurdere pålegg av tiltak, i forhold til ett 3- års perspektiv departementet har for når nødvendige tiltak for forynging skal være satt i gang.

Dersom det ikkje blir gitt tilskott til planting, vil de lauvskogareala som hogges bli forynga naturlig med lauvskog. I Troms er det store områder med rike lauvskoger med frodig undervegetasjon. Skogen på disse arealene er ofte gammel og råtebefengt. Slike område kan det bli svært problematisk å forynge på en tilfredsstillende måte etter hogst.

Områdene vil nok forynges sakte men sikkert, men det kan ta fleire tiår, før ungsbogen har etablert seg igjen. Resultatet kan lett bli at vi får en skog som er glissen med liten bestokning, dårlig kvalitet og med ei treslagssammensetning som er vanskelig å utnytte økonomisk. Vi stiller spørsmål om hvordan foryngingsplikta i lovforslaget skal praktiseres på disse områdene.

Tredje avsnitt i denne paragrafen bør endres/tas ut. Forslaget tar bort eierens mulighet til å utnytte eiendommen på en optimal måte og uten at det kan kreves kompensasjon for et slikt inngrep. Det kan også bli vanskelig å drive ei langsiktig ressursforvaltning dersom dette blir stående.

Bestemmelsen om planting i skoglause område kan stå, men de øvrige tiltak bør reguleres med forskrifter.

Elles viser vi til utredning av 29.03.2001 fra Fylkesmannen i Troms om "bruk av utenlandske treslag", kor det er redegjort for bruk, produksjon, kvalitet og miljømessige forhold av utenlandske treslag.

§ 7. *Vegbygging i skog*

Vi synes det er positivt at Departementet viderefører skogsvegbygging etter løyve fra skogbruksstyremyndigheta. Det gjør det mulig å lage ein god miljøtilpassa infrastruktur med ei helhetlig løysing for et større område.

§ 8. *Hogst og måling*

Etter forslaget skal det ikkje lenger være forbud mot hogst av yngre tilfredsstillende skog. Det er dermed gitt avkall på skogbrukets langsiktige perspektivet.

Det bør ikkje være tillatt å hogge yngre tilfredsstillende skog uten etter nærmare vurdering og godkjenning av skogbruksmyndighetene.

Skogressursene på en eiendom er en del av en nasjonal ressurs, som må forvaltes for å skape næringsvirksomhet og størst mulig verdiskaping på lang sikt.

§ 9. *Førebyggande tiltak*

I enkelte områder kan det være vanskelig å få opp tilfredsstillende furuforynging på grunn av elgbeite. I vintre med store snømengder har det vist seg at elgen kan gjøre stor skade med barkgnaging i hogstklasse III og IV.

Vi meiner at 2.ledd i bestemmelsen bør tas inn i ny lov, slik at kommunen har hjemmel til å sette ei tålegrense for beitetrykket.

§11. *Meldeplikt*

I lovforslaget kan skogbruksstyremakta fastsette meldeplikt for all hogst og alle tiltak knytt til forynging og stell av skog.

I lovforslaget er det i § 6 lagt opp til ei skjerping av foryngingsplikten. For at skogbruksmyndighetene skal kunne gi faglig veiledning til skogeier, blant anna i valg av hogstform og flatestørrelse til forynging, vil det være en fordel med meldeplikt for hogst. Ved innføring av meldeplikt for hogst bør det i lauvskog settes ei nedre grense på 5 daa, på grunn av lav stående kubikkmasse i lauvskogen. Ei nedre grense vil være fornuftig i forhold til effektivitetsomsyn i forvaltninga.

I lovforslaget skal melding sendes kommunen seinest 3 veker før tiltaket er tenkt gjennomført, men det bør da være en absolutt frist for skogbruksmyndighetene for å gi ei tilbakemelding til skogeier. Dersom skogeier ikkje får tilbakemelding innan 3 veker etter at han har sendt melding, bør han kunne sette i gang tiltaket. Meldeplikt bør innføres.

§12. Vernskog

Dersom det leggst opp til ei generell meldeplikt for hogst, bør bestemmelsen om vernskog vurderes på nytt. Opplegg og forvaltning av vernskogressursene kan da forenkles. Det kan f. eks. være forbud mot all hogst i sone fra skoggrensa til tregrensa. For å ivareta vernfunksjonene bør det heller ikkje tillates flatehogst, i en nærmere angitt sone under skoggrensa, f. eks. 30 høgdemeter under denne grensa. Bredda på denne sone kan det overlates til kommunene og fylket å bestemme. Dersom forholda i enkelte område skulle være slik at de generelle vernskogbestemmelsene ikkje vil være dekkende, kan det åpnes for å sette egne grenser for disse områda.

Med den klimautvikling og det beitetrykk vi har i dag, synes ikkje vernskogbestemmelsene i dagens utforming å være nødvendig. De vesentlige klimatiske og biologiske vernfunksjonene kan ivaretas på en enkel måte. En eventuell revisjon av vernskoggrensa som følge av heving av skoggrensa, blir da foretatt automatisk.

§14. Innbetaling til skogfond

Det er framlegg om å endre nemninga på den pålagte inntrekking av midler fra skogavgift til skogfond. Det er ingen sterke motforestillinger mot dette. Totalt sett synes vi likevel at navnet skogavgift er mer dekkende enn skogfond. Et fond oppfattes lett for å være en kapitalavsetning med avkastning.

§15. Bruk av skogfondet

I Troms er det i likskap med mange andre fylker i landet et stort behov for bygging av adkomstveger til skogareala. Vi meiner at skogfondsmidlene også bør kunne brukes til investeringer i nyanlegg og ombygging av skogsveger. Skogsvegbygging er blant de kapitalkrevende investeringene i skogbruket, og det burde være mulig å bruke av skogfondsmidler for å lette finansieringa.

§18. Tilskott

Når det gjelder tilskott fra staten, bør det komme klart fram at det forutsettes forutsigbarhet i tilskottsordningene. Rammevilkåra må være stabile, og det må unngås raske og dramatiske endringer. Bortfall av tilskottet til skogplanting er et eksempel på hvordan en raskt, uventa endring av tilskottet har ført fleire aktører ut i store økonomiske vansker.

§19. Tilsyn, kontroll og rapportering

Vi meiner bestemmelsen også bør omfatte veiledning, og dette bør nevnes i bestemmelsen. Skogstyresmaktene har en veilederfunksjon som bør komme klart frem i lovteksten.

Omdisponering, § 50i skogbruksloven av 1965

Bestemmelsen om omdisponering av skogsmark er tatt ut av forslaget til ny lov.

Denne bestemmelsen var med på å synliggjøre at arealdisponering er en viktig del av skogforvaltningen.

Ved å overføre dette til jordlova kan skogbrukets innflytelse på arealdisponeringen bli svekka, noe som kan gå ut over den skogbruksfaglige vurdering. Vi får nå ei lov som har bestemmelser om vegetasjonen, men som ikkje seier noe om selve produksjonsgrunnlaget. Dette synes vi gir en manglende helhet i loven.

Bestemmelsen om omdisponering burde vært tatt med i den nye skogloven.

Til slutt vises det til sitatet fra stortingsbehandlninga av skogmeldinga. Dagens utvikling og praksis er ikkje i tråd med denne.

Forslag til

Vedtak

Fylkeslandbruksstyret slutter seg til høringsuttalelsen.

Fylkeslandbruksstyrets behandling:

Forslag fra Elin Bårdsen:

Til § 3.

Fylkeslandbruksstyret meiner det skal være krav om skogbruksfaglig kompetanse i kommunene.

Til § 9.

Siste avsnitt, som står i parentes, tas med. Den skogbruksfaglige vurdering skal tillegges avgjørende vekt ved vurdering av tolegrense for beiteskader.

Forslag fra Vivi-Ann Sandnes Eggum:

Til § 6.

I Troms er det viktig at det dyrkes fram og brukes riktig klimatilpassa plantemateriale.

Forslag fra Elin Bårdsen og Vivi-Ann Sandnes Eggum:

Til § 6.

Det bør gis tilskott til planting.

Vedtak:

Fylkeslandbruksstyret slutter seg enstemmig til høringsuttalelsen med tilleggsforslaga.